Rok II. **Nr. 1.**

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO

ORGAN RADY SZKOLNEJ OKRĘGOWEJ ŁÓDZKIEJ

Łódź, dnia 20 stycznia 1928 r.

TREŚĆ:

Prenumerata roczna wynosi 6 złotych. Numer pojedyńczy 60 groszy. Należność wpłacać należy do Banku Gospodarstwa Krajowego w Łodzi na rachunek Rady Szkolnej Okręgowej Łódzkiej.

Warunki umieszczania ogłoszeń: Cała strona 120 zł. Pół str. 65 zł. Ćwierć str. 35 zł.
Ogłoszenia umieszcza się po zapłaceniu zgóry przypadającej należności.
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, ul. Piotrkowska 104, Kuratorjum O. S. Ł.

1

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 21 listopada 1927 r. Nr. II. 15754/27

w sprawie zajęć ubocznych nauczycieli.

Art. 32 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli z dnia 1.7 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15.7 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592), postanawia, że nie wolno nauczycielowi oddawać się takiemu zajęciu ubocznemu, któreby mogło przeszkadzać w spełnianiu powinności nauczycielskich, nie odpowiada powadze stanu nauczycielskiego, albo też mogłoby wywołać uzasadnione przypuszczenia stronniczości lub interesowności. W dalszym ciągu powyższy artykuł zawiera postanowienie, że o każdem ubocznem zajęciu, przynoszącem nauczycielowi korzyści materjalne, z wyjątkami wyszczególnionemi w artykule, nauczyciel winien donieść władzy za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego i zaniechać zajęć, które ta władza uzna za niedopuszczalne.

W związku z powyższem Ministerstwo W. R. i O. P. zarządza, jak następuje:

Zezwoleń na uboczne zajęcia należy udzielać wtedy, gdy to zajęcie będzie w sposób niewątpliwy stanowiło składową część naukowej lub naukowo - pedagogicznej pracy nauczyciela i gdy wymiar jego będzie niewielki.

W szczególności należy odmawiać zezwolenia nauczycielom na wykonywanie jakiegokolwiek zawodu wolnego, przynoszącego materjalne korzyści jak: praktyki lekarskiej, farmaceutycznej, kupieckiej i t. p.

Na udzielanie lekcyj w zakładach prywatnych należy odmawiać zezwolenia, o ile ilość godzin w tych zakładach wynosi 10 godzin tygodniowo, względnie, łącznie z wymiarem obowiązkowych godzin w szkole państwowej, przekracza ogółem 36 godzin tygodniowo. Należy odmawiać zezwolenia na pełnienie obowiązków urzędnika płatnego w jakiejkolwiek instytucji prywatnej lub samorządowej, a w szczególności burmistrza, wójta lub komisarza miasta, członka dyrekcji instytucji finansowej i bankowej, Związków, Kooperatyw i t. p.

Bezwarunkowo nie należy zezwalać na udzielanie lekcyj prywatnych lub zbiorowych poszczególnym uczniom szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony lub do której uczeń w przyszłości będzie uczęszczać.

Powyższe rozporządzenie dotyczy tylko nauczycieli objętych ustawą z dnia 1.7 1926 r., natomiast nie odnosi się do nauczycieli kontraktowych, którzy otrzymali urlop dla pełnienia czynności w rozporządzeniu wymienionych.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z początkiem roku szkolnego 1928/29, t. j. od dnia 1 września 1928 r.

Minister (—) Dr. Dobrucki.

2

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 10 stycznia 1928 r. Nr. OH. fiz. 26/28

w sprawie instrukcji o wykonaniu programów wychowania fizycznego.

W wykonaniu programów wychowania fizycznego w szkołach polecam stosować następujące zasady:

1. Niedopuszczalne jest zajmowanie czasu, przeznaczonego programowo na wychowanie fizyczne, innemi lekcjami z wyjątkiem wypadków, w których przygodnie z tych czy innych przyczyn dana lekcja wychowania fizycznego odbyć się nie może.

2. Nie wolno jest przeznaczać na godziny nadobowiązkowe godzin już zajętych przez gimnastykę. Dotyczy to między innemi przysposobienia wojskowego, lekcyj rytmiki, plastyki lub tańców, które winny mieć wyznaczony czas poza czasem zajęć obowiązkowych, a zatem i gimnastyki. Wyjątek stanowić może przysposobienie wojskowe w szkołach zawodowych, w których wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe są lub będą prowadzone jako jeden łączny przedmiot.

3. Dozwolone jest natomiast wplatanie w lekcje gimnastyki pomiędzy ćwiczenia kształtujące zabaw i gier, pląsów, tańców narodowych oraz walki wręcz w stosunku przewidzianym w zatwierdzonych tokach lekcyjnych.

4. Należy dokładać starań, aby w granicach możliwości nie łączyć podczas gier, zabaw i sportów, a przedewszystkiem na lekcjach gimnastyki klas nierównorzędnych i zbyt licznych (ponad 40 uczniów (enic).

5. W seminarjach nauczycielskich należy wprawdzie w myśl programu nauki przeznaczać na teorję wychowania fizycznego tylko 1 godzinę tygodniowo (względnie 1 godzinę w ciągu 2 tygodni, jeśli na ćwiczenia gimnastyczne przeznaczono 2 godziny tygodniowo), jednakże, od kursu II-go począwszy, należy nie tylko wyjaśniać same ćwiczenia, lecz również dawać wskazówki metodyczne podczas prowadzenia lekcyj.

Podobnie należy postępować podczas hospitacyj IV kursu, przyczem lekcje pokazowe winny się odbywać w różnych klasach szkoły ćwiczeń.

5. Przy prowadzeniu lekcyj próbnych przez kandydatów V kursu należy dzielić uczniów jednej klasy na zastępy po 6—8 tak, aby jedną lekcję mogło prowadzić równocześnie 4—6 kandydatów. Da im to sposobność do częstszego ćwiczenia się w prowadzeniu lekcyj i wyzyskaniu miejsca i przestrzeni. System ten gdzieindziej wypróbowany uchyla obawy, jakoby poszczególne zastępy wzajemnie sobie przeszkadzały.

6. Dyrekcje szkół położą nacisk na czyste utrzymanie i jak najlepsze urządzenie sal, szatni i boisk, aby przez to stworzyć dla nauczycieli i młodzieży bardziej zachęcające warunki pracy tam zwłaszcza, gdzie się ujawnia dążenie do nadmiernego zwalniania się uczniów z lekcyj. Wielką zachętą będą też kąpiele natryskowe w bezpośredniem zetknięciu z szatnią (nie w szatni), gdzie to jest możliwe, a do czego należy dążyć usilnie.

Minister (—) Dr. Dobrucki.

3
OKÓLNIK
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 14 stycznia 1928 r. L. O. 152/28

do Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i ochroniarek w Okręgu w sprawie poparcia tygodnika „Iskry".

Przypominając okólnik tutejszy z dnia 8 marca 1927 r. L. O. 917/27 (Dz. Urz. K. O. S. Ł. Nr. 3, poz. 29), polecam P. P. Inspektorom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom szkół realizowanie zawartych w nim zarządzeń celem poparcia pożytecznego wydawnictwa „Iskry".

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr. Antoni Ryniewicz.

4
OKÓLNIK
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 20 stycznia 1928 r. L. 464/28

do Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących oraz seminarjów nauczycielskich Okręgu Szkolnego Łódzkiego

w sprawie prowadzenia ewidencji stanu zdrowia i sprawności fizycznej.

Kuratorjum zwraca uwagę na sprawę prowadzenia kart stanu zdrowia i sprawności fizycznej, omawianą w okólnikach L. dz. O. 3521/27 i L. O. 3853/27 (Dz. Urz. K. O. S. Ł. Nr. 10/27, poz. 86) i w dziale „Nadesłane wydawnictwa", znajdującym się na str. 7 tego numeru.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr. Antoni Ryniewicz.

5
OKÓLNIK
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 20 stycznia 1928 r. L. I. 1331/28

do P. P. Przewodniczących Rad Szkolnych Powiatowych i Miejskich w Okręgu

w sprawie sposobu przesyłania pism urzędowych.

Celem usprawnienia administracji szkolnej proszę P. P. Przewodniczących o wydanie zarządzeń, by wszystkie organa samorządu szkolnego, a więc tak Rady Szkolne Powiatowe i Miejskie jakoteż Dozory i Opieki Szkolne nie zwracały się w sprawach szkolnych do Kuratorjum O. S. Ł. ani tembardziej do Ministerstwa W. R. i O. P. **wprost**, lecz zawsze **tylko za pośrednictwem właściwego Inspektora Szkolnego.**

Ponieważ Kuratorjum, jako państwowa władza szkolna II instancji, nie może ze względów zasadniczych wydać żadnego zarządzenia bez wysłuchania opinji Inspektora Szkolnego, jako szefa władzy I instancji, odpowiedzialnego za stan szkolnictwa w powiecie, przeto każda sprawa, skierowana przez organa samorządu szkolnego **wprost** do Kuratorjum

lub Ministerstwa musi być przed powzięciem decyzji przesłana najpierw Inspektorowi Szkolnemu do zaopinjowania, co powoduje niepotrzebną stratę czasu i pracy całej rzeszy urzędników i ostatecznie opóźnia znacznie załatwienie sprawy.

Powyższe moje zarządzenie ma na celu ułatwienie przyśpieszenia biegu spraw urzędowych oraz możność wypowiedzenia się Inspektorów Szkolnych, jako bezpośrednio odpowiedzialnych kierowników szkolnictwa powszechnego.

Zaznaczam, że od każdego zarządzenia władzy szkolnej I instancji przysługuje interesowanym możność odwołania się do Kuratorjum, a to w myśl ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o środkach odwoławczych (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 748).

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr. Antoni Ryniewicz.

P. P. Inspektorom Szkolnym w Okręgu
do wiadomości.

Równocześnie uwiadamiam Panów, że zwróciłem się do Pana Wojewody Łódzkiego z prośbą o wydanie analogicznych zarządzeń P. P. Starostom oraz wszystkim organom samorządu powiatowego i gminnego — a to celem podniesienia autorytetu władz szkolnych I instancji.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr. Antoni Ryniewicz.

6

OKÓLNIK
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 20 stycznia 1928 r. L. I. 1332/28

do P. P. Dyrektorów szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i ochroniarek oraz Inspektorów Szkolnych w Okręgu w sprawie zaliczek na uposażenie.

Szczupłość funduszu zaliczek na uposażenie w bieżącym roku pociąga za sobą konieczność znacznie oględniejszej gospodarki, niż dotychczasowa. Nie każda prośba i nie zawsze w żądanej wysokości będzie mogła być obecnie uwzględniona.

Polecam zatem P. P. Dyrektorom i Inspektorom, by szczegółowo omawiali podania o zaliczki, podając wszystko, co może posłużyć do oceny prośby.

Stosunki zdrowotne, rodzinne, majątkowe (czy żona ma zajęcie płatne — jakie jest stanowisko męża), aplikacja służbowa oraz stopień płacy — to wszystko są wiadomości, które Panowie zechcą w miarę możności zebrać i umieszczać je w swych sprawozdaniach wraz z swoją opinją i wnioskiem, aby — skoro nie dla wszystkich starczy — przynajmniej ci mogli otrzymać zaliczkę, którzy jej najbardziej potrzebują.

Przy sposobności należy podawać do wiadomości Nauczycielstwa konieczność wprowadzenia pewnej oszczędności w udzielaniu zaliczek przez Kuratorjum.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr. Antoni Ryniewicz.

7

KONKURSY.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego ogłasza niniejszem konkursy na posady kierowników niżej wyszczególnionych publicznych szkół powszechnych.

L. p.	Miejscowość	Gmina	Typ organizacyjny szkoły	Mieszkanie	Ziemia
	m. Łódź (Inspektorat Szkolny w Łodzi, ul. Piramowicza 3/5).				
1	Szkoła Nr. 54	m. Łódź	7 kl.	—	—
2	Szkoła Nr. 125 (dla dzieci wyzn. mojż.	„	7 „	—	—
3	Szkoła Nr. 114 (dla dzieci wyzn. mojż.	„	7 „	—	—
	Powiat Kaliski (Inspektorat Szkolny w Kaliszu)				
4	Prażuchy (szkoła z niem. jęz. wykł.)	Ceków	4 „	4 pok. i k.	1½ m.
	Powiat Koniński (Inspektorat Szkolny w Koninie)				
5	Grochowy	Dąbroszyn	2 „	2 pok. i k.	1 m. 150 pr.
	Powiat Sieradzki (Inspektorat Szkolny w Sieradzu)				
6	StefanówBarczewski	Barczew	2 „	jest	4 morgi
7	Charłupia-Mała	Charłupia-Mała	2 „	jest	—
8	Zelisław	Gruszczyce	2 „	—	2 morgi
9	Niemojew	Klonowa	2 „	—	—
10	Gronów	Majaczewicze	2 „	—	—
11	Majaczewicze	„	2 „	jest	—
12	Drużbin	Wierzchy	2 „	—	—
13	Zadzim	Zadzim	2 „	—	—
14	Świerki	Barczew	2 „	—	5 mórg
15	Włyń	Rossoszyca	3 „	jest	2 morgi
16	Krokocice	Krokocice	2 „	jest	2 morgi
17	Piaski	Męka	2 „	—	3 morgi
18	Męcka Wola	Wojsławice	2 „	—	—
19	Dąbrówka Zgniła	Wróblew	2 „	jest	98 prętów
20	Oraczew	„	2 „	—	—
21	Złoczew (Szk. Nr. 1)	Złoczew	7 „	—	—
22	Zduny	Zduńska-Wola	4 „	—	—
23	Krzaki	Brzeźno	2 „	—	—
24	Dąbrowa-Wielka	Barczew	2 „	2 pok. i k.	3 morgi

Kandydaci na powyższe posady winni odpowiadać warunkom ust. 1 art. 12 względnie art. 147 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 13 z r. 1926, poz. 163). Należycie udokumentowane podania, skierowane do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego w Łodzi, wnosić należy w drodze służbowej do dnia 15 marca 1928 r. do Inspektora Szkolnego tego powiatu, w którym znajduje się posada, objęta konkursem.

8

RUCH SŁUŻBOWY.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego.

W dniu 2 stycznia 1928 r. objął urzędowanie nowomianowany Kurator Okręgu Szkolnego Łódzkiego, **P. Dr. Antoni Ryniewicz.**

Publiczne szkoły powszechne.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Łódzkiego uznał za mianowanych z dn. 1 stycznia 1927 r. na stanowiska kierowników szkół na mocy art. 147 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530):

1) **Oskara Rossala** — w 3-kl. publ. szkole powsz. w Bełchatowie, 2) **Wiktora Skólskiego** — w 3-kl. publ. szkole powsz. w Milejowie, 3) **Ignacego Kacprzaka** — w 3-kl. publ. szkole powsz. w Nagórzycach, 4) **Eugenjusza Gajewskiego** — w 4-kl. szkole powsz. w Kazimierzu, 5) **Stefana Wajchta** — w 5-kl. publ. szkole powsz. w Skulsku, 6) **Czesława Maciejewskiego** — w 3-kl. publ. szkole powsz. w Kowalewie, 7) **Walentego Nowaka** — w 4-kl. publ. szkole powsz. w Ciążeniu 8) **Antoniego Leśniewskiego** — w 2-kl. publ. szkole powsz. w Woli Koszutskiej, 9) **Feliksa Fagasińskiego** — w 2-kl. publ. szkole powsz. w Złotkowie, 10) **Tomasza Sobolewskiego** — w 4-kl. publ. szkole powsz. w Lądku, 11) **Bolesława Lewandowskiego** — w 2-kl. publ. szkole powsz. w Brodni, 12) **Kamilę Piątkiewiczową** — w 7-kl. publ. szkole powsz. w Wilczynie, 13) **Mikołaja Plewińskiego** — w 6-kl. publ. szkole powsz. w Burzeninie.

9

NADESŁANE WYDAWNICTWA.

Ćwiczenia cielesne młodzieży szkolnej wraz z oceną względną opracował Szczęsny Połomski, instruktor wych. fiz. w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łódzkiego.

W wychowaniu fizycznem młodzieży szkolnej dał się odczuwać brak drukowanego słowa, poświęconego uświadomieniu młodzieży o prawach organizmu ludzkiego w stosunku do różnych rodzajów środków psychofizyczno-wychowawczych. Również niezawsze był wskazywany racjonalny kierunek w samodzielnem kształceniu sprawności fizycznej.

Ocena sprawności fizycznej młodzieży szkolnej była bezwzględna, nie licząca się z różnemi właściwościami indywidualnemi poszczególnych osobników, znajdujących się w różnym wieku rozwoju fizjologicznego, a więc nie odpowiadała rzeczywistym faktom. Te powody złożyły się na to, że skala wymagań w sprawności fizycznej młodzieży szkolnej była nierówna.

W pewnych szkołach były stawiane za wielkie wymagania, w innych znów bardzo małe lub ich nie było. Dowolność tę usuwa w zupełności metoda oceny względnej, zawarta i wyjaśniona szczegółowo w podręczniku „Ćwiczenia cielesne młodzieży szkolnej wraz z oceną względną", gdyż dla każdego wieku rozwoju fizjologicznego są ustalone granice minimum i stosownego maximum wymagań w sprawności fizycznej.

Podręcznik jest bogato ilustrowany, a ćwiczenia w nim ułożone są według stopnia trudności, tak że może być dobrym drogowskazem dla nauczycieli szkół powszechnych w doborze ćwiczeń przy układaniu wzorców lekcyjnych.

Byłoby bardzo pożądane, żeby podręcznik ten znajdował się w rękach każdego nauczyciela szkół powszechnych oraz ucznia i uczenicy szkół średnich i seminarjów nauczycielskich, aby dla nauczycieli był niejako repetitorjum, a dla młodzieży był widomym obrazem całokształtu ćwiczeń cielesnych i wysokości granic w kształceniu sprawności fizycznej w poszczególnych latach rozwoju fizjologicznego.

Kuratorjum uważa zatem kwestję prowadzenia ewidencji stanu zdrowia i sprawności fizycznej młodzieży szkolnej, poruszoną okólnikami L. dz. O. 3521/27 i L. O. 3853/27, za wyjaśnioną dostatecznie w ocenie zawartej w podręczniku „Ćwiczenia cielesne młodzieży szkolnej wraz z oceną względną" p. Szczęsnego Połomskiego i wobec tego zapowiedzianej w okólniku L O. 3853/27 II części Instrukcji oceny sprawności fizycznej młodzieży szkolnej osobno **wydawać nie będzie.**

Kuratorjum zwraca uwagę na ukazanie się wydawnictw:

1) „*Poradnik w sprawie kształcenia się nauczycieli szkół powszechnych*", opracowany przez p. M. Małochowską i wydany przez Bibljotekę Centralnego Biura Polskiej Macierzy Szkolnej w Warszawie. Cena 1 zł. 50 gr.

Zamówienia przyjmuje Zarząd Główny P. M. S. w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście Nr. 7 m. 4.

2) „*Wyższy Kurs Nauczycielski*" — przepisy i wskazówki do użytku nauczycielstwa szkół powszechnych, opracowane przez pp. Antoniego Marcinkowskiego, emeryt. wizytatora szkół i Jana Pilcha, prof. seminarjum nauczycielskiego.

Nabywać można u p. **prof. Jana Pilcha** w Krakowie, ul. Długa 47.

10

KOMUNIKAT.

Kuratorjum zachęca Nauczycielstwo do składania ofar na rzecz budowy pomnika Prezydenta Gabrjela Narutowicza w Bielsku na Śląsku.

Pieniądze należy przesyłać pod adresem Komitetu Budowy pomnika G. Narutowicza w Bielsku (Związek Powstańców Śląskich) względnie na konto czekowe w P. K. O. Nr. 140276.

Drukarnia Państwowa w Łodzi, Piotrkowska 85, telefon 29. — 131328

Nagrodzone: medalem złotym Komitetu Wystawy i medalem bronzowym M. S. Wojsk. na I-ej Ogólnokrajowej Wystawie Radjowej w Warszawie, czerwiec 1926 r., medalem złotym na Wystawie Radjowej w Krakowie, maj 1927 r.

ZAKŁADY RADJOTECHNICZNE

„NATAWIS"

Warszawa

Królewska Nr. 35

Tel. 508-46 i 276-73.

ODDZIAŁY: Łódź, ul. Piotrkowska 152, telef. 42-20.
Kraków, ul. Starowiślna 17, telef. 45-90.

FABRYKA: Warszawa, ul. Puławska 36/38, tel. 172-73.

WYROBY WŁASNE:

ODBIORNIKI: detektorowe, dwu, trzy, cztero, pięcio, siedmio, ośmio, i dziewięciolampowe, eliminatory stacji miejscowej.

APARATY: do badania lamp katodowych, mostki do mierzenia pojemności, falomierze.

AKCESORJA: cewki samoindukcyjne (honeycomb i ledjon) oporniki żarzenia, potencjometry, detektory stałe, przełączniki antenowe z odgromnikiem i bez, anteny świetlne, neutrodony, klucze nadawcze, gniazda do lamp i do słuchawek, pręty gwintowane, nakrętki, śruby z gwintem do metalu.

Dogodne warunki kupna dla P. P. Nauczycieli.
Kosztorysy na żądanie przesyłamy bezpłatnie.

W tych dniach wyszedł z druku

„Wyższy Kurs Nauczycielski"

przepisy i wskazówki dla użytku nauczycielswa szkół powszechnych

przez A. Marcinkowskiego i J. Pilcha.

Zawiera wyczerpujące informacje co do warunków przyjęcia na Państwowy Wyższy Kurs Naucz., organizowania prywatnych Wyższych Kursów Naucz. i uczęszczania na nie oraz przygotowania i zdawania egzaminu w charaterze eksternów. Niezbędny dla wszystkich, którzy zamierzają zdawać egzamin na Wyż. Kurs. Naucz.

Cena egzemplarza 2 zł., z przesyłką pocztową poleconą 2 zł. 55 gr., za pobraniem 2 zł. 95 gr. Przy zakupnie 10 egzemplarzy — jedenasty bezpłatnie. Nabyć można u prof. J. Pilcha, Kraków, ul. Długa 47.